

Német köztévék: reklámon kívül is van élet

X

Inotai Edit Berlin

Az elmúlt két évhez hasonlóan nyereséges évet tervez a Magyar Televízió az idei üzleti tervében is. A tévéelnök reklámmentesítési ötlete ugyanakkor már feledésbe merült, miként nem vezették be újra a készülékhasználati díjat sem. Pedig Németországban e kettő működőképes köztelevíziókat eredményez.

A rengeteg német csatorna finanszírozásához nagyon sok pénz kell – de lehetőleg nem az állami büdzséből. Pedig a két közszolgálati adó közül az

ARD például egy valóságos mamut: csaknem 24 ezer munkatársával és 6,1 milliárd eurós költségvetésével a világ legnagyobb nem kereskedelmi műsorszolgáltatója. A ZDF háromezer munkatársával eltörpül mellette.

- Németországban egyetlen állami költségvetésből finanszírozott tévéadó van, a külföldre sugárzó Deutsche Welle. A közszolgálati adókat a tévé-előfizetési díjakból finanszírozzák, amelyek összegét a tartományok szabják meg. Ez ma háztartásonként 17 euró havonta. Az így befolyt összeg 80 százalékban fedezi a költségeket, a

többi reklámbevételekből pótolják – ad betekintést a német szisztémába Reinhard Klimmt médiaszakértő, az SPD médiabizottságának egykori elnöke.

A reklámokat szigorú korlátok közé szorítják: a közszolgálati adókon ünnepnapokon és hétköznap este nyolc után egyáltalán nem lehet reklámot sugározni. Ennek következtében persze a délutáni-kora esti műsorsávban annyi a hirdetés, hogy az egy kereskedelmi tévének is becsületére válna. Nem ritka a burkolt reklám, különösen a sportadásokban, és ezekből rendre nagy botrány is lesz.

A politikusok persze a német médiában is megpróbálják érvényesíteni a befolyásukat, de ma már jóval kevésbé, mint korábban – állítja Klimmt, aki korábban Saar-vidéki miniszterelnök, majd az első Schröder-kormányban közlekedési miniszter is volt. A nyomásgyakorlás valószínűleg visszaütne, mert az újságírók között működik a szolidaritás, és azonnal nyilvánosságra kerülne az ügy – ezzel pedig maga a politikus járna a legrosszabbul – magyarázza. Az ARD intendánsát is meglehetősen demokratikusan választják: évente más-más regionális

adó kerül a „munkaközösség” élére, ennek a vezetője lesz automatikusan az ARD intendánsa (most éppen a bajor tévé a soros). A ZDF-nél nagyobb az esély a politikai befolyásolásra, de sokat elárul a német viszonyokról, hogy a CDU-közelinek mondott jelenlegi intendáns 2002-ben, a Schröder-kormány ideje alatt neveztek ki, sőt, 2005-ben megerősítették.

A kelet-európai országokban még mindig „állami tévéként” működő közszolgálatiak nehézségeit látva Klimmt európai harmonizációt sürgetne a médiában is: – Hogy egy rá-

dió Mozartot vagy Bartókot játszik, az a szíve joga, de a közszolgálati alapjainak, a finanszírozás és a műsorkészítés függetlenségének egységessé kellene lennie. Az állami befolyásnak csökkennie kell, de ez nem vezethet teljesen politikamentes, csupán szórakoztatást nyújtó tévékhez sem. A demokrácia működtetéséhez ugyanis demokratikus társadalomra van szükség, és ennek egyik alapja a demokratikus nyilvánosság, amely politikai és társadalmi kérdésekről is informálja a nézőket – lehetőleg érdekes és emészthető formában.